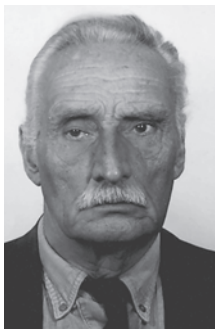

In memoriam

Op 12 februari 2006 is dr. Louis de Vries op 88-jarige leeftijd overleden. Louis was een klinisch chemicus van het eerste uur en heeft het vak tot op zeer hoge leeftijd actief beoefend en is het daarna altijd blijven volgen. Zijn overlijden is niet alleen een groot verlies voor zijn familie maar ook voor de klinische chemie in Nederland.

Louis was geen bouwer van een laboratoriumimpe-rium; zijn interesses gingen meer uit naar de techniek en het waarom. Door zijn wijze van werken en kennis van zaken verwierf hij zich een grote naam onder de vakgenoten, ondanks zijn bescheidenheid en afkeer om op de voorgrond te treden. Louis heeft voor zijn vele werk voor de klinische chemie zeer terecht een eredoctoraat van de Universiteit van Amsterdam gekregen. Het heeft hem goed gedaan dit eerbewijs te ontvangen.

Louis is zijn carrière in de klinische chemie begonnen als persoonlijk chemicus van de vermaarde prof. Borst, waarnaar de voornaamste prijs van de NVKC is vernoemd. In de naorlogse jaren heeft Louis met weinig middelen en veel inventiviteit de analyses mogelijk gemaakt die de groep van prof. Borst in staat stelde de water- en zouthuishouding te bestuderen. Een zeer hechte en actieve groep, waar veel hoogleraren uit zijn voortgekomen en waarin Louis een sleutelfunctie vervulde. Immers, uiteindelijk moest alles gemeten kunnen worden. Louis maakte dat mogelijk ook al moest hij vaak de apparatuur zelf bouwen.

Het Analytisch Laboratorium van Louis op de zolder van de Interne Kliniek BG was een echt lab, met houten werkbladen met daarop rekken met flessen en zeer veel kastjes en laatjes vol met schatten. Elastiekjes, kurken, stoppen, buizen, te veel om op te noemen, en chemicaliën van metallisch natrium tot cyaankali. Alles werd bewaard en je tastte nooit mis. Toen ik later in een spiksplinternieuw lab kwam miste ik dagelijks die voorraad nuttige dingen die men tegenwoordig zo makkelijk opruimt.

Ook uniek was de werksfeer. Een kleine maar zeer betrokken en goede ploeg analisten onder de bezielende leiding van Hans van Daatselaar, die voor Louis door het vuur gingen. Wat daar in de jaren 70 aan werk werd verzet met voornamelijk handmatige technieken was indrukwekkend. Het heeft dan ook lang geduurd voordat er betrouwbare automaten beschikbaar kwamen die deze prestatie konden overtreffen.

Hoewel Louis de laatste zal zijn geweest die het had willen toegeven, heeft hij school gemaakt met de wijze waarop hij het vak vorm gaf. Die school berustte op de techniek, het waarom en het doorgeven van kennis. In de begintijd van de klinische chemie had Louis veel apparatuur zelf moeten maken. Vanuit die kennis bekeek hij nieuwe apparatuur en nieuwe methoden zeer kritisch. Nimmer werd een nieuwe werkwijze geïntroduceerd die niet volledig aan zijn normen voldeed. Die kennis droeg hij ook over aan de technische dienst van de afdeling die Louis onder zijn hoede had genomen en altijd is blijven steunen. Veel van wat voor teveel geld werd aangeboden wist hij door die technische dienst na te laten maken.

Het lab van Louis heette het analytisch laboratorium. Dat was ook de essentie. Goed meten van stoffen die voor de diagnostiek, of het vervolgen van behandelingen, belangrijk waren. Maar meer ook niet. Als het geen zin had moest het niet worden gedaan. En geen ander wist zo goed wat zinvol was.

Het doorgeven van kennis, het opleiden van medewerkers in zijn geest, heeft Louis niet alleen belangrijk gevonden maar ook altijd actief beoefend. Hij is tot zijn 80e als examinator blijven optreden. Zijn samenwerking van Klinische Diagnostiek, het standaardwerk van E. Gorter en W.C. de Graaff uit 1915, heeft hem bij vele generaties klinisch chemici en analisten tot een veelvuldig geraadpleegde bron gemaakt.

Louis was zeer praktisch ingesteld. Het bekendste voorbeeld is zijn storingsongevoelige methode voor het bepalen van creatinine in serum door middel van een voorzuivering door adsorptie aan Frankoniet, gepubliceerd samen met Van Daatselaar. Heel elegant en doeltreffend. Een voortreffelijk uitvoerbare methode met een manuele techniek, maar helaas het slachtoffer geworden van de automatisering.

Louis heeft aan de wieg gestaan van de klinische chemie in Nederland. Het lab in het BG is er niet meer, wel een afgeleide in het AMC. Het lab van het Burgerziekenhuis is naar Almere verhuisd en het lab van het Prinsengrachtziekenhuis is opgegaan in het lab van het OLVG. In al die labs zijn nog sporen van Louis te vinden; moge het nog lang zo blijven.

De familie de Vries verliest een echte 'family man', de klinisch chemici in Nederland verliezen een goede en vooral aardige collega. Wij kunnen Louis niet beter eren en herinneren dan door het vak in zijn geest verder te ontwikkelen.

Erik Smit